

Nr 185

Av herr **Sjönell**, om ökat minoritetsskydd åt aktieägare i svenskt aktiebolag.

Gällande aktiebolagslag innehåller en del regler om minoritetsskydd för aktieägare. Då dessa regler främst från demokratisk synpunkt är klart otillräckliga och samtidigt ett starkt ökat intresse för förvärv av minoritetsposter i olika aktiebolag kan noteras bör emellertid minoritetsskyddet ökas väsentligt mot vad som är fallet enligt nu gällande aktiebolagslag. Man kan i korthet säga att en aktieägare, som inte är styrelseledamot eller har annan funktion i bolaget, inte har någon annan rätt än att utöva frågorätt på ordinarie bolagsstämma och att tillsätta minoritetsrevisor, om han själv eller tillsammans med andra aktieägare i minoritetsgruppen äger minst 1/10 av aktierna. Det finns en del andra skydd för minoriteten som här kan lämnas åsido.

Beträffande frågorätten på ordinarie bolagsstämma är den klart utsagd i gällande lag, men rätten att erhålla svar på de framställda frågorna är starkt begränsad. I realiteten är styrelsen knappast skyldig att besvara frågorna. Man har alltid möjlighet att skydda sig bakom det stadgandet att det skulle lända till förfång för bolaget att besvara framställda frågor. Redan på ett tidigt stadium har man förklarat, att aktieägarna har en rätt att fråga men icke en rätt att få svar.

Det händer därför icke sällan att minoriteten i ett aktiebolag utsätts för s. k. utsvältning. Majoriteten har stora möjligheter att förhindra att någon vinst över huvud taget uppstår. Möjligheterna för minoriteten att få vetskap om och del av den verkliga del av vinsten, som faller på minoritetsägarens aktiepost, är ringa. Majoriteten har möjlighet att genom avskrivningar och nedsättningar av tillgångarnas bokföringsvärde skapa dolda reserver utan att minoriteten har någon praktisk möjlighet att motsätta sig detta.

Om en minoritet av aktieägare under lång tid icke erhåller utdelning på sina aktier, finner den sig ofta nödsakad att sälja aktierna till underpris till majoritetsgruppen. Detta är fall som icke så sällan förekommer och som med ett sammanfattande begrepp benämnes utsvältning.

Med hänsyn till den stora allmänhetens ökade intresse av att förvärva aktier, vilka självfallet oftast blir minoritetsposter, bör därför en utbyggnad av minoritetsskyddet ske för att förebygga maktövertagande från majoritetens sida gentemot minoritetsaktieägarna, bl. a. vid värdering och inlösen av

dessas aktier. För närvarande har minoritetsaktieägaren endast i några få fall möjligheter att få sina aktier tvångsinlösta.

I aktiebolagslagen kan sådana bestämmelser intagas att, vid missbud vid inlösen av minoritetsaktier, minoritetsaktieägaren/minoritetsaktieägarna får rätt att hänvända sig till domstol för att få en objektiv värdering, vilken måste följas. Det är också tänkbart att minoritetsgruppen finge rätt att efter det pris som majoritetsgruppen bjudit få inlösa aktier av majoritetsgruppen. Säkerligen skulle sådana bestämmelser kunna hindra åtskilligt missbruk och framför allt sätta stopp för den s. k. utsvältningen.

Med hänvisning till det sagda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan rörande ökat minoritetsskydd åt aktieägare i svenska aktiebolag.

Stockholm den 21 januari 1970

Bengt Sjönell (cp)
